

Akademický rok 2024/2025

Diplomová práce – posudek vedoucí

Jméno a příjmení studentky: Bc. PATRÍCIA ČECHOVÁ

Název práce: MEMORIA PULVIS

Slovní hodnocení:

Patricia Čechová nastoupila do magisterského studia v Ateliéru environmentu na FaVU poté, co absolvovala bakalářský stupeň v Ateliéru svobodné kreativity 3D na Fakultě umění Technické univerzity v Košicích. Portfolio jejích prací obsahuje řadu výstavních projektů, které jsou typické svou dotazností a komplexitou. Především ale zpracovává silná společenská témata, která obsahují jistý morální apel. Zabývala se například tématem šikany, alkoholismu, náboženství, dobrovolnictví, víry i obecněji smyslem umění ve společnosti. V poslední realizované práci řešila otázku násilí na seniorech, mimo jiné v souvislosti se spoluprací s Gerontologickým institutem v Praze. Problematikou stáří, stárnutí a jejich přijetí společností se zabývá i v předložené diplomové práci. Práce je motivována vztahem k babičce, jejíž životní osud autorku inspiroval k vytváření objektů. Babička je také spoluautorkou další části práce představující videozáznamy proklamace jí složených popěvek. Nahrávky jsou pořízené na mobilní telefon, nejprve za chůze, resp. procházky s babičkou na vozíku. Záznam je pořízen tím, kdo vozík tlačí. Tělo tlačené ženy spíš absentuje. Je drobné a jako by se propadalo do vozíku. To je v kontrastu s jejím zpěvem, kdy hravou rytmickou melodií přednáší ironické popěvky, týkající se její zkušenosti se stárnutím a přijetím okolím. V chraplavém hlase je cítit energie i vzdor. Tělo postavy, která vozík táhne, se projevuje výrazným dýcháním v souvislosti s výkonem. V dalším záběru vidíme ženu opět zezadu. Sledujeme, jak jí vnučka češe vlasy, a při tom společně skládají další popěvek. Volba záběru zezadu je přesvědčivá svou ne doslovností i diskretností. Česané vlasy vypovídají o stáří těla. Domnívám se, že právě video, se nejvíce přibližuje záměru, který Patricie popisuje v dokumentaci práce: „*Prostřednictvím spolupráce s vlastnou babkou autorka reflektuje prežívání staroby a traumy seniorov, pričom sa sama stáva pozorovateľkou aj účastníčkou tohto procesu.*“ Není úplně samozřejmé, že je senior/ka schopná takové sebereflexe a humoru. A možná jsou právě součástí komunikace a spolupráce s vnučkou. Dodatečně mě napadá důležitá otázka, zda by babička neměla být uvedena jako spoluautorka nahrávek. Celek práce tvoří také objekty, které Patricie vytvořila pomocí techniky, kterou sama zdokonalila. Jsou tvořeny hmotou z prášku vaječných skořápek a pojiva. Samotný materiál už si Patricie ověřila v jiném díle *LONO/WOMB*, (2024) zaměřeném na téma křehkosti a možné rozložitelnosti uměleckých artefaktů. Tento velmi univerzální podtext představoval silný potenciál pro zpracovávané téma stáří, stárnutí. Výstižná je i metoda, kdy se na vzduchem nafouknuté balony nanáší struktury hmoty, které pak zůstávají oblé, nebo se propadají vlastní vahou potom, co z nich vzduch odejde. V předložených objektech se ale namísto procesů autorka soustředí spíš na symbolickou rovinu tvarů objektů. Mají téměř figurální charakter. Zasazuje je do ploch vysypaného prachu ze skořápek.

Symboličnost je samozřejmě úplně legitimní, nicméně si myslím, že rovina degradace, postupných proměn a rozkladu materiálu mohla být využita intenzivněji. Myslím si dokonce, že by pak objekty nepotřebovaly tolik vysvětlení. Otázkou pro mě (vedle výše zmíněného autorství) také zůstává, jestli celek vnímat jako dvě práce inspirované stejným motivem, nebo jedno dílo? A jestli doprovodný text není něco navíc, co odhaluje inspirační zdroje, které se ale v díle projevují jen obecně. Patricie v textu používá třetí osobu, což je lehce v rozporu se subjektivním sdělováním zkušeností, osobního názoru na stárnutí a stáří ve společnosti. Má tendenci dílo i problematiku zcela odhalit, všechny aspekty díla dopovědět, což odporuje její představě, že: „Divákovi zostáva ponechaný priestor na vlastnú interpretáciu.“ Z textu mám například intenzivní pocit, že sledovaná žena je objektem našeho pozorování stárnutí.¹ Jako bychom zároveň spolu s autorkou, její babičkou nestárli také.

I přes jisté výhrady a pochyby považuji práci za kvalitní a dotaženou, oceňuji také obecně přístup Patricie ke studiu a ke spolupráci s ateliérem.

Otázky k rozpravě: výše

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracoval(a):

Doc. MgA. Barbora Klímová

Datum: 1. 5. 2025

(podpis vedoucí)

¹ V textu *Performing Age, Performing Gender* se Kathleen Woodward zabývá otázkou, Jak v naší kultuře, v kulturně předpojatých konvencích, hodnotíme náš vlastní postoj ke stáří? Mluví o mladické struktuře pohledu, která redukuje staršího člověka do ploché a škodlivé kategorie stáří. „V naší masově ovládané společnosti se věk a gender strukturují navzájem v komplexní sestavu rezonujících zpětných vazeb, slučující se ve vykreslení staršího ženského těla paradoxně jako hyper-viditelného a neviditelného. Vypadá to, že přáním naší vizuální kultury je vymazat tělo starší ženy z pohledu.“ Uvádí také že: „V západním světě převládá perspektiva mužů a mládí na staré lidi/ženy – jako na ty co jsou starší než my.“ Kathleen Woodward, *Performing Age, Performing Gender*. *NWSA Journal* 18, no.1 (2006), str. 162–189.